

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความตั้งใจในการหลีกเลี่ยง การดื่มแอลกอฮอล์ของนักเรียนอาชีวศึกษา

นริมา สายยัด พย.ม.*

จิณห์จุฑา ชัยเสนา ดาลลาส PhD***

ชนัดดา แนนเกษร PhD***

บทคัดย่อ

การดื่มแอลกอฮอล์ส่งผลกระทบต่อวัยรุ่นทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ และสังคม การวิจัยเชิงพรรณนาหาความสัมพันธ์ครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความตั้งใจในการหลีกเลี่ยงการดื่มแอลกอฮอล์ กลุ่มตัวอย่างคือนักเรียนอาชีวศึกษา จำนวน 120 คน ได้จากการสุ่มแบบชั้นภูมิ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบด้วยแบบสอบถามเจตคติต่อการดื่มแอลกอฮอล์ พฤติกรรมบริโภคสื่อด้วยปัญญา อิทธิพลของกลุ่มเพื่อน การมองโลกทางบวก และความตั้งใจในการหลีกเลี่ยงการดื่มแอลกอฮอล์ เก็บรวบรวมข้อมูลระหว่างเดือนพฤษภาคม - มิถุนายน 2560 วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติพรรณนา และสหสัมพันธ์ของเพียร์สัน

ผลการวิจัย พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีค่าเฉลี่ยคะแนนของความตั้งใจในการหลีกเลี่ยงการดื่มแอลกอฮอล์ อยู่ในระดับสูง ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับความตั้งใจในการหลีกเลี่ยงการดื่มแอลกอฮอล์คือ อิทธิพลของกลุ่มเพื่อนมีความสัมพันธ์ทางบวก ระดับปานกลาง และพฤติกรรมบริโภคสื่อด้วยปัญญา มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับต่ำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จากผลการวิจัย มีข้อเสนอแนะว่า บุคลากรทางด้านสุขภาพ ผู้ปฏิบัติงานเกี่ยวกับวัยรุ่น ควรให้ความสำคัญ ในการใช้อิทธิพลของกลุ่มเพื่อนและพัฒนาพฤติกรรมการบริโภคสื่อด้วยปัญญา เพื่อส่งเสริมความตั้งใจในการหลีกเลี่ยงการดื่มแอลกอฮอล์ในวัยรุ่นต่อไป

คำสำคัญ : ความตั้งใจในการหลีกเลี่ยงการดื่มแอลกอฮอล์ นักเรียนอาชีวศึกษา

*วิทยานิพนธ์ปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวช คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

**นิสิตหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวช คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

***ผู้ช่วยศาสตราจารย์ คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

Factors Associated with Intention to Alcohol Avoidance among Vocational Students

Naricha Saiyuet M.N.S.*

Jinjutha Chaisena Dallas PhD***

Chanudda Nabkesorn PhD ***

Abstract

Alcohol drinking affects adolescents in term of physical, mental, and social problems. The purpose of this descriptive correlation research aimed to study factors associated with intention to alcohol avoidance among vocational students. There were 120 students recruited by Stratified random sampling. Data were obtained from May to June 2017. The Research instruments were including 1) Personal information 2) Attitudes towards alcohol 3) Media consumption behavior with intelligence 4) Peer group influencing 5) Optimism 6) Intention to alcohol avoidance. Data were analyzed by using descriptive statistic and Pearson's correlation coefficient.

Results showed that the sample's mean score of intention to alcohol avoidance was in high level. The peer group influencing positively and significantly related to alcohol avoidance at the moderate level. Media consumption behavior with intelligence positively and significantly related to alcohol avoidance at the low level.

These finding suggested that health care providers and personals who work with adolescents should concern about peer group influencing and media consumption behavior with intelligence in order to promote intention to alcohol avoidance among adolescents

Keywords: intention to alcohol avoidance vocational students

*Thesis of Master of Nursing Science Program in Mental Health and Psychiatric Nursing, Faculty of Nursing, Burapha University

** Master student of Nursing Science Program in Mental Health and Psychiatric Nursing, Faculty of Nursing, Burapha University

***Assistant Professor of Faculty of Nursing, Burapha University Corresponding author: jinjuthatawan@gmail.com

บทนำ

ปัจจุบันพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในวัยรุ่น มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นทั้งในด้านจำนวนของผู้ดื่มและปริมาณการดื่มแอลกอฮอล์¹ การดื่มแอลกอฮอล์ส่งผลกระทบต่อทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์และสังคม ก่อให้เกิดปัญหาต่างๆ มากมาย แม้ว่าจะมีพระราชบัญญัติเพื่อควบคุมการดื่มแอลกอฮอล์ แต่จากการที่เครื่องดื่มแอลกอฮอล์เป็นสารเสพติดที่ไม่จัดว่าผิดกฎหมายจึงทำให้สังคมยังนิยมการดื่มแอลกอฮอล์อย่างแพร่หลาย

การดื่มแอลกอฮอล์ส่งผลกระทบต่อทางด้านร่างกายโดยเฉพาะสมอง จนส่งผลด้านจิตสังคมตามมา การดื่มแอลกอฮอล์ในระยะแรกจะมีฤทธิ์เข้าไปกระตุ้นให้การเพิ่มการทำงานของสารสื่อประสาท (Neurotransmitter) คือ GABA Receptor ในสมองโดยเฉพาะในส่วนของ Amygdala ซึ่งเป็นส่วนที่ควบคุมทางด้านอารมณ์ ส่งผลทำให้เกิดการผ่อนคลายและการเปลี่ยนแปลงด้านอารมณ์² และมีผลไปกดระบบประสาทส่วนกลาง Central Nervous Systems Depressant และสมองส่วนหน้า (Prefrontal Cortex) ซึ่งมีหน้าที่เกี่ยวกับการคิดและตัดสินใจ การดื่มจึงส่งผลต่างๆ ตามมา จากผลสำรวจการเฝ้าระวังพฤติกรรมกรรมการดื่มแอลกอฮอล์และพฤติกรรมเสี่ยงต่อสุขภาพของนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับมัธยมศึกษาและนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ สาเหตุของการดื่มแอลกอฮอล์มาจากอยากรื้ออยากลอง การคล้อยตามกลุ่มเพื่อน หรือบางรายรู้สึกว่ามีปมด้อยมีปัญหาในครอบครัว ขาดแรงจูงใจ ขาดความเชื่อมั่นในตนเองและรับรู้ความสามารถของตนเองต่ำ⁴

นักเรียนที่ศึกษาอยู่ในระดับอาชีวศึกษา เป็นวัยรุ่นอีกกลุ่มหนึ่งซึ่งมีพฤติกรรมกรรมการดื่มแอลกอฮอล์ในระดับที่สูงจนทำให้เกิดปัญหาต่างๆ ที่รุนแรง⁵ เนื่องจากการศึกษาในระดับอาชีวศึกษา เป็นการจัดการเรียนการสอนทั้งหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพในภาคปกติและหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงในภาคปกติและในวันเสาร์-อาทิตย์⁶ ดังนั้น การศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความตั้งใจในการหลีกเลี่ยงการดื่มแอลกอฮอล์ในนักเรียนอาชีวศึกษาจึงมีความสำคัญอย่างยิ่ง เพื่อเป็นข้อมูลในการทำควาเข้าใจถึงปัจจัยต่างๆ ที่จะช่วยส่งเสริมให้วัยรุ่นมีความตั้งใจในการหลีกเลี่ยงการดื่มแอลกอฮอล์

ความตั้งใจในการหลีกเลี่ยงการดื่มแอลกอฮอล์ของวัยรุ่น เป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยป้องกันไม่ให้วัยรุ่นเข้าไปยุ่ง

เกี่ยวกับแอลกอฮอล์และสารเสพติดชนิดอื่น การได้รับข้อมูลใหม่ๆ ที่เพียงพอต่อสถานการณ์ต่างๆ จะทำให้แสดงพฤติกรรมทางด้านบวก แต่ถ้าหากไม่มีความตั้งใจหรือความหนักแน่นไม่เพียงพอก็จะแสดงพฤติกรรมด้านลบออกมา ความตั้งใจในการหลีกเลี่ยงการดื่มแอลกอฮอล์ จึงเป็นสิ่งที่สำคัญที่จะช่วยป้องกันไม่ให้วัยรุ่นเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับแอลกอฮอล์^{7,8}

เจตคติต่อการดื่มแอลกอฮอล์ เป็นเจตคติต่อพฤติกรรมที่เป็นความรู้สึก ความคิด ความเชื่อ ของบุคคลที่มีต่อแอลกอฮอล์ หรือสถานการณ์ต่างๆ ที่บุคคลจะไปเกี่ยวข้องกับแอลกอฮอล์ ซึ่งถ้าวัยรุ่นมีเจตคติทางลบต่อการดื่มแอลกอฮอล์ วัยรุ่นก็จะมีพฤติกรรมที่พยายามหลีกเลี่ยงการดื่มแอลกอฮอล์และในทางตรงกันข้ามถ้าวัยรุ่นเชื่อว่า การดื่มแอลกอฮอล์จะนำผลไปสู่ทางบวก วัยรุ่นก็จะดื่มแอลกอฮอล์ต่อไป และมีการศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมกรรมการดื่มแอลกอฮอล์ของนักศึกษา พบว่า นักศึกษาที่มีเจตคติทางลบต่อการดื่มแอลกอฮอล์ จะไม่มีพฤติกรรมในการดื่มแอลกอฮอล์⁹ และพบว่า เจตคติเป็นปัจจัยที่สำคัญต่อความตั้งใจในการหลีกเลี่ยงการดื่มแอลกอฮอล์ของนักศึกษาและนำไปสู่พฤติกรรมกรรมการดื่มแอลกอฮอล์ ($r = 404., p < .01$)¹⁰

อิทธิพลของกลุ่มเพื่อนและพฤติกรรมบริโภคสื่อด้วยปัญญา เป็นการใช้ความคิดวิจารณ์ในการวิเคราะห์สิ่งที่สื่อนำเสนอโดยการเปิดรับสื่อ และสามารถถกแถลง แยกแยะถึงสิ่งที่ดีและไม่ดีที่แฝงมากับสื่ออย่างมีเหตุผล ด้วยความรู้¹¹ และประสบการณ์ของตนเองในการตีความ รวมทั้งสามารถนำสิ่งที่ได้รับจากการเปิดรับสื่อมาใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาตนเองและสังคมรอบข้าง¹² ปัจจุบันสื่อถูกนำมาใช้เป็นเครื่องมือในการโฆษณาชวนเชื่อและชักจูง เพื่อกระตุ้นให้ผู้บริโภคเลือกซื้อสินค้า มีอิทธิพลต่อการปลูกฝัง เปลี่ยนแปลงความคิด ค่านิยม และพฤติกรรมต่างๆ¹³ จากการทบทวนวรรณกรรม พบว่า อิทธิพลของสื่อมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมรุนแรงของเด็กและเยาวชน¹⁴ และสื่อลามกมีอิทธิพลต่อการกระทำความผิดทางเพศของเด็กและเยาวชนโดยมักพบว่า มีความเกี่ยวข้องกับการเมาสุราและการใช้ยาเสพติด ($r = .194, p < .01$)¹⁵ การได้รับอิทธิพลจากสื่อโฆษณาประชาสัมพันธ์ มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมกรรมการบริโภคเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ของนักศึกษาระดับปริญญาตรีในเขตกรุงเทพมหานคร ($p < .01$)¹⁶ นอกจากนี้สื่อมีผลต่อการดื่มสุราและพฤติกรรมเสี่ยงต่างๆ สื่อ

ที่มีคุณภาพก็มีผลต่อพฤติกรรมการหลีกเลี่ยงหรือป้องกัน การใช้สารเสพติดต่างๆ เช่นกัน เช่นการศึกษา พบว่า การรับรู้ข่าวสารจากสื่อมีผลต่อพฤติกรรมการป้องกันการ ใช้ยาเสพติด ($r = .633, p < .01$)¹⁷ ดังนั้นพฤติกรรมการบริโภค สื่อด้วยปัญญาก็เป็นสิ่งสำคัญ ซึ่งควรใช้วิจารณญาณในการ ใช้สื่อ รวมถึงการรับรู้ผลกระทบที่จะตามมาในการเลือกที่จะ กระทำหรือไม่กระทำตามสื่อโฆษณานั้น

อิทธิพลของกลุ่มเพื่อน ในการศึกษาอิทธิพลของกลุ่ม เพื่อน เป็นปัจจัยปกป้องด้านบวก เพราะเป็นสัมพันธ์ภาพ ภายในกลุ่มเพื่อนที่มีความรู้สึกที่ใกล้ชิดผูกพันระหว่างเพื่อน ร่วมกลุ่มเดียวกัน คอยให้คำปรึกษาและชักชวนกันไปในทาง ที่ดี¹⁸ จากอิทธิพลจากกลุ่มเพื่อน สามารถทำนายการมีทักษะ ทางสังคมในการเป็นแบบอย่างที่ดี¹⁹ นอกจากนี้ การศึกษา ข้างเคียง พบว่า กลุ่มเพื่อนของวัยรุ่นมีผลต่อพฤติกรรมการ ป้องกันยาเสพติดของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ อาชีวศึกษา ($r = .455, p < .01$)¹⁷

การมองโลกทางบวก (Optimism) เป็นความมั่นใจ ความเชื่อว่าสิ่งที่ดี ๆ จะเกิดขึ้นกับตนเองในปัจจุบันและ อนาคต และเป็นคุณลักษณะที่สำคัญในการเพิ่มประสิทธิภาพ ต่อการปรับตัว และการเปลี่ยนผ่านในช่วงพัฒนาการของวัย รุ่น ซึ่งความเชื่อมั่นในทางบวกแม้เมื่อต้องเผชิญอุปสรรค หรือความยากลำบาก ผู้ที่มองโลกทางบวกจะคาดหวังและ วางเป้าหมายหรือสิ่งที่ตนต้องการไว้ว่าเป็นสิ่งที่เป็นไปได้ จึงมีแรงผลักดันให้บุคคลมีความตั้งใจที่จะพยายามให้ไปถึง ยังเป้าหมายที่ต้องการ^{20,21} การมองโลกทางบวกมีความ สำคัญต่อความตั้งใจในการหลีกเลี่ยงการดื่มแอลกอฮอล์ เพราะมีความสำคัญต่อวัยรุ่นที่จะกำหนดวิธีการคิด และสามารถควบคุมตนเองในสถานการณ์ต่างๆ ได้อย่างเหมาะสม ที่ส่งผลต่อการเลือกแสดงพฤติกรรมต่างๆ ที่คาดว่าจะส่งผล ทางบวกต่อตนเอง จะมีความตั้งใจหลีกเลี่ยงการดื่ม แอลกอฮอล์เมื่อคาดว่าจะการดื่มแอลกอฮอล์นั้นจะส่งผลทาง ลบในอนาคต มีการศึกษา พบว่า ผู้ใช้สารเสพติดที่มีการมอง โลกทางบวกสูง จะมีสมรรถนะในตนเองที่สามารถหยุดการ ใช้สารเสพติด และมีการมุ่งมั่นเพื่อเอาชนะใจตนเองสูง²²

การศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการดื่มแอลกอฮอล์ในวัยรุ่นที่ ผ่านมา มักมุ่งเน้นที่ปัจจัยเสี่ยงต่อการดื่มแอลกอฮอล์ (Risk factors) แต่การศึกษาตัวแปรปัจจัยปกป้อง (Protective factors) เพื่อป้องกันไม่ให้อายุรุ่นดื่มแอลกอฮอล์พบการศึกษา น้อย แต่เป็นสิ่งที่น่าสนใจ เพราะสามารถนำมาพัฒนาใน

นักเรียนอาชีวศึกษาได้ เช่น การมองโลกทางบวก และควร เน้นปัจจัยตามการเปลี่ยนแปลงของสังคม เช่น พฤติกรรม การบริโภคสื่อด้วยปัญญา ส่วนอิทธิพลของกลุ่มเพื่อนและ เจตคติต่อการดื่มแอลกอฮอล์ ก็เป็นตัวแปรที่สำคัญอย่าง มากต่อวัยรุ่น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาปัจจัยคัดสรร ที่มีความสัมพันธ์กับความตั้งใจในการหลีกเลี่ยงการดื่ม แอลกอฮอล์ในนักเรียนอาชีวศึกษา เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐาน สำคัญสำหรับสถานศึกษาหรือหน่วยงานทุกภาคส่วนที่ เกี่ยวข้องในการดูแลนักเรียนอาชีวศึกษา สามารถใช้เป็น แนวทางในการวางแผนการหลีกเลี่ยงและการป้องกันการ ดื่มแอลกอฮอล์เพื่อคุณภาพชีวิตที่ดีของนักเรียนอาชีวศึกษา ต่อไปในอนาคต

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาความตั้งใจในการหลีกเลี่ยงการดื่ม แอลกอฮอล์ของนักเรียนอาชีวศึกษา
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ ระหว่างเจตคติต่อการดื่ม แอลกอฮอล์ พฤติกรรมบริโภคสื่อด้วยปัญญา อิทธิพลของ กลุ่มเพื่อนและการมองโลกทางบวก กับความตั้งใจในการ หลีกเลี่ยงการดื่มแอลกอฮอล์ของนักเรียนอาชีวศึกษา

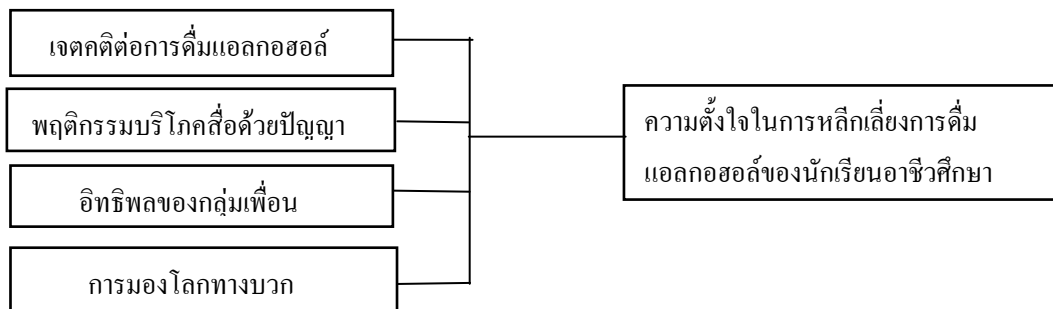
กรอบแนวคิดการวิจัย

การศึกษานี้ผู้วิจัยใช้กรอบแนวคิดทฤษฎีพฤติกรรม ที่มีการวางแผน (Theory of Planned Behavior) ของ Ajzen and fishbein (1980)²³ และจากการทบทวนวรรณกรรม ความตั้งใจในการหลีกเลี่ยงการดื่มแอลกอฮอล์ของวัยรุ่น จึง เป็นสิ่งที่สำคัญที่จะช่วยป้องกันไม่ให้วัยรุ่นเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับ แอลกอฮอล์ งานวิจัยนี้ศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับ ความตั้งใจในการหลีกเลี่ยงการดื่มแอลกอฮอล์ในนักเรียน อาชีวศึกษา ซึ่งความตั้งใจเกิดจากความเชื่อ 3 ประการ คือ 1) เจตคติต่อพฤติกรรม เป็นปัจจัยส่วนบุคคล และประเมิน คุณค่าของผลการกระทำพฤติกรรมนั้นๆ ทั้งความคิด ความ เชื่อเชิงบวกหรือเชิงลบของบุคคลนั้นๆ ที่มีผลต่อความตั้งใจ ในการแสดงพฤติกรรมต่าง ๆ ออกมา โดยการศึกษาที่ศึกษา ถึงเจตคติต่อการดื่มแอลกอฮอล์ 2) การคล้อยตามกลุ่ม อ้างอิง เป็นปัจจัยทางสังคม เกี่ยวกับความเชื่อ ความคาดหวังของบุคคลหรือกลุ่มคนที่ชื่นชอบและให้เป็นต้นแบบถ้า วัยรุ่นรับรู้ว่ามีผลต่อตนเอง ก็จะมีแนวโน้มที่จะคล้อยตามและแสดงพฤติกรรมตามแบบนั้นๆ การศึกษานี้

ศึกษาถึงพฤติกรรมบริโภคสื่อด้วยปัญญาและอิทธิพลของกลุ่มเพื่อน 3) การรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม เป็นปัจจัยควบคุมการรับรู้ของบุคคลต่อความ

สามารถในการควบคุมเพื่อให้เกิดพฤติกรรมตั้งใจ การศึกษานี้ศึกษาถึงการมองโลกทางบวก ดังแสดงในแผนภาพที่ 1

ภาพที่1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยแบบพรรณนาหาความสัมพันธ์ (Descriptive correlation research) กลุ่มตัวอย่าง ในการศึกษาครั้งนี้คือนักเรียนอาชีวศึกษาชายและหญิงที่มีอายุระหว่าง 15-18 ปี ซึ่งกำลังศึกษาอยู่วิทยาลัยอาชีวศึกษาจังหวัดชลบุรี สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี ปีการศึกษา พ.ศ. 2560 จำนวน 120 คน และมีคุณสมบัติที่กำหนด ดังนี้ 1. ศึกษาอยู่วิทยาลัยอาชีวศึกษาชายและหญิง ปีการศึกษา พ.ศ. 2560 2. อายุระหว่าง 15-18 ปี 3. ไม่มีโรคประจำตัวที่เป็นปัญหาและอุปสรรคในการตอบแบบสอบถาม

วิธีการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง การกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง ใช้วิธีการคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของ Tabachnick and Fidel (2013) โดย $N \geq 104 + m$ (เมื่อ m คือจำนวนของตัวแปรอิสระ) ดังนั้นในการคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างในการศึกษานี้จึงต้องไม่น้อยกว่า 108 คนและในการศึกษานี้ผู้วิจัยได้เพิ่มขนาดของกลุ่มตัวอย่างอีกร้อยละ 10 เพื่อทดแทนที่แบบสอบถามไม่สมบูรณ์ ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง 120 คน จำนวนประชากรในงานวิจัยนี้มีจำนวน 1,785 คน จากการคำนวณจะได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง 120 คน โดยใช้สถิติสัมพันธ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน

การพิทักษ์สิทธิของกลุ่มตัวอย่าง การวิจัยได้ผ่านการรับรองผลการพิจารณาจริยธรรมจากคณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพาแล้ว เนื่องจากผู้เข้าร่วมกลุ่มตัวอย่างบางส่วนเป็นเด็กที่มีอายุต่ำกว่า 18 ปี ผู้วิจัยจึงได้ทำเอกสารขอ

อนุญาตโดยการเซ็นยินยอมจากผู้ปกครอง หลังจากนั้นผู้วิจัยเข้าพบกลุ่มตัวอย่างกล่าว แนะนำตัว พร้อมทั้งชี้แจงการวิจัยให้กลุ่มทราบ ซึ่งการตอบรับหรือปฏิเสธการเข้าร่วมวิจัยครั้งนี้จะไม่มีผลใด ๆ ทั้งสิ้น ข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถามจะถูกปกปิดเป็นความลับ ไม่มีการเปิดเผยหรือระบุเป็นต้นบุคคล โดยผู้วิจัยและอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลักเท่านั้นที่สามารถเข้าถึงข้อมูลได้ และการนำเสนอในทางวิชาการเป็นภาพรวม ข้อมูลทั้งหมดจะถูกทำลายหลังจากการวิจัยเสร็จสิ้น และได้รับการตีพิมพ์เผยแพร่ผลงานเรียบร้อยแล้ว

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง เดือน พฤษภาคม-มิถุนายน พ.ศ. 2560 โดยเชิญกลุ่มตัวอย่างไปในห้องเรียนที่จัดเตรียมไว้ โดยคำนึงถึงความเป็นส่วนตัว ชี้แจงรายละเอียดของงานวิจัย ขอความร่วมมือ กลุ่มตัวอย่างในการตอบแบบสอบถาม ใช้เวลาประมาณ 20-30 นาที ผู้วิจัยอยู่ในกลุ่มตัวอย่างตลอดเวลาเพื่อเปิดโอกาสให้ซักถามเมื่อมีข้อสงสัยเกี่ยวกับข้อคำถาม

การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้โปรแกรมวิเคราะห์ข้อมูลสำเร็จรูป วิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive statistics) ด้วยการแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรด้วยสถิติเพียร์สัน (Pearson's correlation coefficient)

ผลการวิจัย

1. กลุ่มตัวอย่างจำนวน 120 คน เป็นเพศหญิงร้อยละ 60.8 เพศชายร้อยละ 39.2 มีอายุเฉลี่ย 16.38 ปี (SD = .94) ศึกษาหลักสูตรพาณิชยกรรม คหกรรม อุตสาหกรรม และ ศิลปกรรม (ร้อยละ 49.2, 20.8, 19.2, 10.8 ตามลำดับ) อยู่ระดับประกาศนียบัตรชั้นปีที่ 1, 2 และ 3 จำนวนใกล้เคียงกัน (ร้อยละ 40.8, 30.0 และ 29.2 ตามลำดับ) มีค่าเฉลี่ยของเกรดเฉลี่ยเท่ากับ 3.00 (SD = .58) สถานที่พักอาศัยอาศัยอยู่กับบิดามารดา (ร้อยละ 58.3) รายได้เฉลี่ยของครอบครัวต่อเดือน 21,343 ประวัติการใช้เครื่องดื่มแอลกอฮอล์เคยดื่มแอลกอฮอล์ร้อยละ 51.7 และไม่เคยดื่มแอลกอฮอล์ร้อยละ 48.3

2. ความตั้งใจในการหลีกเลี่ยงการดื่มแอลกอฮอล์ของกลุ่มตัวอย่างโดยรวมมีคะแนนเฉลี่ย = 21.50 (SD = 4.29) ซึ่งจัดอยู่ในเกณฑ์สูง เจตคติต่อการดื่มแอลกอฮอล์มีคะแนน

= 88.04 (SD = 3.47) พฤติกรรมบริโภคสื่อด้วยปัญญามีคะแนน = 112.62 (SD = 12.96) อิทธิพลของกลุ่มเพื่อนมีคะแนน = 78.46 (SD = 6.48) และการมองโลกทางบวกมีคะแนน = 61.78 (SD = 6.13)

3. การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่ศึกษากับความตั้งใจในการหลีกเลี่ยงการดื่มแอลกอฮอล์พบว่า อิทธิพลของกลุ่มเพื่อน มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับปานกลางกับความตั้งใจในการหลีกเลี่ยงการดื่มแอลกอฮอล์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = .363, p < .001$) พฤติกรรมบริโภคสื่อด้วยปัญญา มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับต่ำกับความตั้งใจในการหลีกเลี่ยงการดื่มแอลกอฮอล์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = .240, p < .01$) เจตคติต่อการดื่มแอลกอฮอล์และการมองโลกทางบวกไม่มีความสัมพันธ์กับความตั้งใจในการหลีกเลี่ยงการดื่มแอลกอฮอล์

ตารางที่ 1 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างความตั้งใจในการหลีกเลี่ยงการดื่มแอลกอฮอล์ ($n = 120$) ของกลุ่มตัวอย่าง ($n = 120$)

ตัวแปร	ความตั้งใจในการหลีกเลี่ยงการดื่มแอลกอฮอล์	
	สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์	p-value
อิทธิพลของกลุ่มเพื่อน	0.363	0.0001**
การมองโลกทางบวก	0.072	0.562
พฤติกรรมบริโภคสื่อด้วยปัญญา	0.240	0.005*
เจตคติต่อการดื่มแอลกอฮอล์	0.036	0.692

* $p < .01$, ** $p < 0.001$

การอภิปรายผล

1. ความตั้งใจในการหลีกเลี่ยงการดื่มแอลกอฮอล์ของกลุ่มตัวอย่างอยู่ในเกณฑ์สูง ซึ่งอธิบายได้ว่าหน่วยงานด้านสาธารณสุขและด้านการศึกษาในสถาบันอาชีวศึกษาทุกภาคส่วนได้เล็งเห็นความสำคัญของแผนงานยุทธศาสตร์การป้องกันการดื่มแอลกอฮอล์ในกลุ่มนักเรียน นักศึกษา จากนโยบายต่าง ๆ ที่กล่าวมาข้างต้นจึงอาจส่งผลให้นักเรียนอาชีวศึกษามีความตั้งใจในการหลีกเลี่ยงการดื่มแอลกอฮอล์อยู่ในเกณฑ์สูง และพบว่า นักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนขยายโอกาส จังหวัดเชียงใหม่ ที่เข้าร่วมโครงการป้องกันการดื่มแอลกอฮอล์จัดโดยโรงเรียนส่งผลให้มีระดับคะแนนความตั้งใจในการไม่ดื่มแอลกอฮอล์เพิ่มขึ้น²⁴ จาก

การศึกษาค้นคว้า พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีเกรดเฉลี่ยในภาพรวมเฉลี่ย 3.00 จัดว่าเป็นผลการเรียนที่ดี ซึ่งผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เป็นตัวชี้วัดถึง สถิติปัญญา ความรู้ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของบุคคลนั้น ตลอดจนการตัดสินใจที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมของบุคคล อธิบายได้ว่าการที่นักเรียนมีผลการสัมฤทธิ์ทางเรียนที่ดีย่อมส่งผลต่อการคิดวิเคราะห์ถึงอันตรายและผลเสียของสารเสพติด แล้วหาวิธีการป้องกันตนเองไม่ไปยุ่งเกี่ยวกับสารเสพติดจะมีพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากสารเสพติด และผลการวิจัยข้างเคียงพบว่าพฤติกรรมการป้องกันยาเสพติดของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพอาชีวศึกษา จังหวัดราชบุรี อยู่ในระดับมาก¹⁷

2. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความตั้งใจในการหลีกเลี่ยงการดื่มแอลกอฮอล์ของของนักเรียนอาชีวศึกษา ดังนี้

2.1 อิทธิพลของกลุ่มเพื่อน เป็นตัวแปรที่มีความสัมพันธ์ทางบวกระดับปานกลางกับความตั้งใจในการหลีกเลี่ยงการดื่มแอลกอฮอล์ สามารถอธิบายได้ว่าช่วงพัฒนาการของวัยรุ่น กลุ่มเพื่อนมีความสำคัญมาก เพราะวัยรุ่นเริ่มห่างจากครอบครัวและต้องการการยอมรับจากกลุ่มเพื่อน กลุ่มเพื่อนจึงมีอิทธิพลต่อการพัฒนาการทางสังคมและการปรับตัวเป็นอย่างมาก²⁵ อิทธิพลของกลุ่มเพื่อนที่ดีจะเป็นตัวแบบพฤติกรรมด้านบวก ซึ่งมีอิทธิพลในการชักจูงให้มีพฤติกรรมที่เหมาะสม ให้คำแนะนำและชักชวนให้ทำกิจกรรมที่สร้างสรรค์และเป็นประโยชน์²⁶ ถ้าวัยรุ่นคบเพื่อนที่ดื่มแอลกอฮอล์ก็มีแนวโน้มที่จะดื่มแอลกอฮอล์ด้วย แต่ถ้าคบกับกลุ่มเพื่อนที่ไม่ดื่มแอลกอฮอล์และมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อการดื่มแอลกอฮอล์ ก็จะชักชวนและห้ามปรามไม่ให้เพื่อนในกลุ่มดื่มแอลกอฮอล์¹⁹ ดังนั้น อิทธิพลของกลุ่มเพื่อนจึงมีอิทธิพลอย่างมากกับความตั้งใจในการหลีกเลี่ยงการดื่มแอลกอฮอล์จากการศึกษา พบว่า การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง คือกลุ่มเพื่อน มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับปานกลางกับความตั้งใจที่จะไม่บริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์²⁷ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาข้างเคียงที่พบว่าการมีสัมพันธภาพกับเพื่อนที่ดีสามารถลดพฤติกรรมเสี่ยงต่อการใช้สารเสพติดของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นในจังหวัดสงขลา²⁴ และการคบเพื่อน ส่งผลต่อพฤติกรรมป้องกันยาเสพติดของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพสังกัดอาชีวศึกษา¹⁶

2.2 พฤติกรรมการบริโภคสื่อด้วยปัญญา เป็นตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับความตั้งใจในการหลีกเลี่ยงการดื่มแอลกอฮอล์ของนักเรียนอาชีวศึกษา สามารถอธิบายได้ว่า ถ้าวัยรุ่นมีพฤติกรรมการบริโภคสื่อด้วยปัญญาที่ดีจะทำให้วัยรุ่นใช้ความคิดวิจารณ์ในกาวิเคราะห์สิ่งที่สื่อนำเสนอ โดยสามารถถ่วงดุลแยกแยะถึงในสิ่งที่ดีและไม่ดีที่ที่แฝงมากับสื่ออย่างมีเหตุผล¹³ รวมทั้งสามารถนำสิ่งที่ได้รับจากการเปิดรับสื่อมาใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาตนเองและสังคมรอบข้าง¹²

ข้อเสนอแนะ

1. พยาบาลและบุคลากรด้านสุขภาพ สถานศึกษา หน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถนำปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับ

ความตั้งใจในการหลีกเลี่ยงการดื่มแอลกอฮอล์ คือ อิทธิพลของกลุ่มเพื่อนและพฤติกรรมการบริโภคสื่อด้วยปัญญา มาเป็นแนวทางการพัฒนากิจกรรมหรือโปรแกรมเพื่อพัฒนาการหลีกเลี่ยงการดื่มแอลกอฮอล์โดยใช้การเสริมสร้างพลังอำนาจของกลุ่มเพื่อนในการจัดกิจกรรม

2. พยาบาลที่ปฏิบัติงานในชุมชน นำผลการวิจัยที่ได้นำเสนอต่อหน่วยงาน เพื่อกำหนดนโยบายการดูแลและพัฒนาวัยรุ่นในชุมชนเกี่ยวกับการส่งเสริมความตั้งใจในการหลีกเลี่ยงการดื่มแอลกอฮอล์ โดยร่วมมือกันทุกภาคส่วน เช่น ครอบครัว โรงเรียน วิทยาลัย และชุมชน

กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบพระคุณอาจารย์ที่ปรึกษา และกลุ่มตัวอย่างทุกท่านที่เข้าร่วมการวิจัยทำให้การวิจัยครั้งนี้สำเร็จบรรลุตามวัตถุประสงค์

Reference

1. Hemayat A. Factors related to alcohol drinking among female high school students. Khao KitchaKut District Chantaburi province. Journal of Education and Social Development 2012; 8(1): 115-128.
2. Chinanat W, Tunsatin T, Tansatin M. Anatomy of human body Bangkok: Department of Anatomy Faculty of Medicine Chulalongkorn University; 2011.
3. Dias A. The complete Book spirits: A Guide to their istory Production and Enjoyment. NewYork; 2004.
4. Department of Mental Health. The Center for Narcotics Control and Prevention. Ministry of Public Health, Nonthaburi; 2016.
5. Khewlee P. The study alcohol abuse peer risk behavior and family protective among vocational students in Ubon ratchathani province; 2012.
6. Ministry of Education of Thailand. Ratchadumnannak Rd. Dusit Bankkok; 2016.
7. Ajzen I, Fishbien M. Understanding and predicting social behavior. Englewood Cliffs, NJ Prentice-Hall; 1980. 54-55.
8. Kaijat P. Effects of motivational intervention on drink refusal self-efficacy and outcome expectancy

- among early male adolescents. *Journal of Public Health Nursing*; 2015.
9. Katherine K. Kim. Davis health services public health, health informatics mobile health university of california; 2004.
 10. Dhamavutit A, Pansunont P, Influences of attitude subjective norm controlled behavior and extraversion personality toward alcohol drinking behavior of female students in western regional rajabhat university: Silpakorn University; 2016.
 11. Center for Media Literacy. Literacy for the 21st Century: An overview and orientation gold to media literacy education. Malibu, CA: Center for Media Literacy; 2010.
 12. Maksrithongka B. The situation of using the internet media of thai children and youth at various stages of age development: Thammathirat University; 2009.
 13. Internet Foundation for Development (Bangkok): Asia Pacific Offset Co. Ltd; 2004.
 14. Intarprasert S. The relationship between media influence and violent behavior of child and youth in Bangkok Faculty of management Science: Suan Dusit Rajabhat University; 2014.
 15. Piyawong Y. Influence of pornography on male juvenile sexual abuse youth and Case Studies: youth training center for boys in the bangkok metropolitan and vicinity area: Criminology and justice faculty of social sciences and humanities master of arts Mahidol University; 2011.
 16. Rattiya B. Alcohol consumption behavior of undergraduate students in Bangkok. Ramathibodi Hospital. Factors Affecting Drug Abuse Behaviors of Vocational Education Diploma Students Ratchaburi Developmental Education, Silpakorn University; 2012.
 17. Cheenaket S. Factors Affecting Drug Abuse Behaviors of Vocational Education in Diploma Students Ratchaburi Province. Master's thesis, Developmental Education, Silpakorn University; 2010.
 18. Berns RN. Child family School Community, Socialization and support. Thomson: Australia; 2004.
 19. Makbun P. Factors influencing the social skills of boys and girls in the center. Department of Community Psychology, Faculty of Education, Silpakorn University; 2015.
 20. Boonyasiriwat W. Relationship among optimism health behavior in adolescence health promotion: published on Chulapedia, Journal Faculty of Psychology Chulalongkorn University; 2013
 21. Scheier MF, Carver CS. Optimism coping and health. Assessment and implications, generalized outcome expectancies. *Health Psychology* 1992 (4): 219-247.
 22. Majer JM, Jason LA. And Olson BD. Optimism Abstinence Self- efficacy and Smastery. A comparative analysis of cognitive resources. *Pubmed* 2004; 11(1): 57-63.
 23. Ajzen I, Fishbein M. Understanding and predicting social behavior. Englewood Cliffs, NJ Prentice-Hall 1980 : 54-55.
 24. TanSuwananont J, Wongpinpeth P, Laisatupai C. The enemy related factors behaviors of intellectual media consumption of higher education students in Bangkok Metropolis. *Journal of Behavioral Science*; 2009.16 (1): 1-14.
 25. Kanthawong E. The development of alcohol abuse prevention in lower secondary school students by school participation. *Journal of Nursing* 2015; 42 (3): 135-146.
 26. Suksang S. Factors influencing risky behaviors in drug use among lower secondary school students in Songkhla province. *Social Sciences Hatyai University*; 2016.
 27. Theerosiroj T. Factors influencing the intention to consume alcoholic beverages. Master Thesis Nursing Science, Community Practice, Christian University; 2011.